

Gąbczasta encefalopatia bydła (Bovine Spongiform Encephalopathy – BSE) jest przewlekłą, śmiertelną chorobą neurologiczną dorosłego bydła, w przebiegu której dochodzi do nieodwracalnych zmian degeneracyjnych w obrębie struktur mózgowych.

Gąbczasta encefalopatia bydła (BSE), potocznie zwana chorobą szalonych krów, lub mylnie chorobą wściekłych krów – choroba zakaźna, wywoływana przez białkowe czynniki zakaźne – priony. BSE należy do grupy chorób pasażowanych encefalopatii gąbczastych i jest uznawana za niebezpieczną zoonozę mogącą wywołać u ludzi wariant (vCJD) choroby CREUTZELDTA - JAKOBA. Jest chorobą zwalczaną z urzędu (znajduje się również w załączniku 2 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych na pozycji 21. jako „przenośne gąbczaste encefalopatie przeżuwaczy” – TSE”)

OBJAWY:

zaburzenia neurologiczne i/lub behawioralne – zmiany czucia i zmiany w zachowaniu, takie jak lękliwość, nadpobudliwość, agresywność, nadmierna reakcja na bodźce słuchowe i dotyk, drżenia mięśni uszu, głowy, zgrzytanie zębami, nadmierne oblizywanie nozdrzy i tułowia nienaturalna postawa i zaburzenia ruchowe – niskie opuszczanie głowy, napieranie na przeszkody, zaleganie, brak koordynacji ruchowej – zwłaszcza kończyn tylnych i zadu manifestujące się szczególnie przy przyspieszonym ruchu objawy ogólne takie jak spadek wydajności mlecznej, utrata masy ciała, postępujące wyniszczenie pomimo zachowanego apetytu oraz ewentualnie prowadzonego leczenia

Okres inkubacji jest długi i może wynosić nawet kilka (2-8) lat. Objawy nasilają się powoli i zawsze prowadzą do śmierci zwierzęcia.

Centralnym laboratorium diagnozującym tę chorobę w Polsce, mającym akredytację Unii Europejskiej, jest Państwowy Instytut Weterynaryjny w Puławach. Badania wykonywane są również w niektórych Zakładach Higieny Weterynaryjnej. Materiał do badania jest pobierany z pnia mózgu padłych bądź poddanych ubojowi przeżuwaczy.

Od stycznia 2018 roku nie wykonuje się rutynowych badań u bydła poddanego ubojowi, a jedynie bada się bydło starsze niż 48 miesięcy z grupy ryzyka (np. zwierzęta padłe, poddane ubojowi z konieczności, wykazujące nietypowe objawy w trakcie badania przedubojowego, w tym zwierzęta, które doznały urazów w trakcie transportu lub w rzeźni, lub zostały zabite w ramach zwalczania choroby zakaźnej zwierząt, zwierzęta ze stad, w których stwierdzono stosowanie przetworzonego białka zwierzęcego w żywieniu).

Wciąż wykonuje się analogiczne badanie u owiec i kóz w kierunku trzęsawki.